

N:o 2.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till Vexellag samt till förordning om nya Vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall; Gifven Stockholms slott den 31 December 1879.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 9 Maj 1876 anhållit att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för utarbetande af en fullständig handelslag för Sverige äfvensom egna nödig omsorg deråt att öfverensstämmelse, så vidt ske kan, med motsvarande norsk och dansk lagstiftning dervid åstadkommes, samt Kongl. Maj:t, enär det funnits tjenligast för närmande till det synnerligen önskvärda målet af öfverensstämmande handelslagar för Sverige, Norge och Danmark, att börja med någon mindre omfattande del af detta stora lagstiftningsområde, och vexellagen ansetts såsom lämpligaste ämnet för en sådan början, tillsatt en komité för utarbetande af förslag till vexellag så vidt möjligt öfverensstämmande med de lagförslag angående samma ämne, som samtidigt kunde blifva uppgjorda af komitéer i Norge och Danmark, så hafva förslag till Vexellagar af lika innehåll för Sverige, Norge och Danmark blifvit af Svenske, Norske och Danske komiterade utarbetade. Sedan förslaget till Vexellag tillika med förslag till förordning om nya Vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall underkastats grundlagsenlig granskning i Högsta Domstolen, samt derefter förslaget till Vexellag blifvit öfversedt och ett revideradt förslag till Vexellagar af lika innehåll för Sverige, Norge och Danmark upprättadt, vill Kong. Maj:t, med bifogande af Högsta Domstolens och Statsrådets i ämnet hållna protokoll, jemlikt 87 § Regeringsformen, till Riksdagens godkännande öfverlemna närlagda förslag till

- 1:o. Vexel-lag och
- 2:o. Förordning om nya Vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall;

dock med det förbehåll, att författningarne ej skola blifva gällande i annat fall, än att med Vexellagsförslaget öfverensstämmande Vexel-lagar varda i Norge och Danmark antagne.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Ludv. Almqvist.

Förslag till Vexellag.

Första Afdelningen.

Om dragna (trasserade) vexlar.

FÖRSTA KAPITLET.

Om vexels form.

§ 1.

Vexel skall innehålla:
uttrycklig, i sjelfva texten införd, benämning af vexel eller, der den är affattad å främmande språk, motsvarande uttryck å detta språk;
det penningebelopp, som skall betalas (vexelsumma);
dens namn, till hvilken betalning skall ske (vexeltagare, remittent);
dens namn, som skall infria vexeln (vexelbetalare, godkännare, trassat);
tid och ort för vexelns utställande;
den ort, hvarest betalningen skall ske;
dens underskrift, som utställer vexeln (vexelgifvare, vexelutställare, trassent).

§ 2.

Vexel kan lyda på betalning till vexelgifvaren sjelf (vexel till egen order).

Är vexel dragen att inlösas af vexelgifvaren sjelf (trasserad egen vexel), skall den anses såsom egen vexel, hvarom i § 95 sägs.

§ 3.

Betalningstiden skall vara en och densamma för hela vexelsumman.

Vexeln kan endast lyda på betalning:
å viss dag;
vid uppvisandet (vid sigt, a vista);

å viss tid efter uppvisandet (efter sigt, a viso); eller
 å viss tid efter utställandet (a dato).

Är icke någon betalningstid nämnd, anses vaxeln såsom betalbar vid uppvisandet.

§ 4.

Vaxel kan lyda på betalning å annan ort, än der vaxelbetalaren bor (domicilierad vaxel).

Är särskild betalningsort ej nämnd, gälle såsom vaxelns betalningsort den vid vaxelbetalarens namn utsatta ort, hvilken jemväl anses såsom hans boningsort.

§ 5.

Är handlingen icke affattad i öfverensstämmelse med här ofvan gifna föreskrifter, medföre den icke vaxelrätt. Icke heller hafve de på sådan handling tecknade förbindelser, såsom godkännande, öfverlåtelse eller borgen, någon verkan efter vaxellag.

§ 6.

Är vaxelsumma flere gånger utsatt, men till olika belopp, gälle det, som minst är.

§ 7.

Utfästes i vaxel ränta, vare det ogilt.

ANDRA KAPITLET.

Om vaxelgifvares ansvarighet.

§ 8.

Vaxelgifvare svare efter vaxelrätt för vaxels godkännande (accept) och betalning.

TREDJE KAPITLET.

Om öfverlåtelse af vaxel (indossament, giro).

§ 9.

Vaxel må öfverlätas till annan (indossatarie), ändå att ej något härom är i vaxeln nämndt. Har vaxelgifvaren i vaxelns text med

orden "icke till order" eller dylikt förbjudit öfverlåtelse, gifve öfverlåtelse, som ändå sker, ingen vexelrätt.

§ 10.

Genom öfverlåtelse (indossament, giro) varda alla af vexeln härflytande rättigheter, deribland ock rätt att vidare öfverlåta vexeln, öfverflyttade på den, till hvilken öfverlåtelsen skett. Vexel kan öfverlätas äfven till vexelgifvare, till vexelbetalare, till godkännare eller till föregående öfverlåtare och af dessa åter till andra.

§ 11.

Öfverlåtelse skall tecknas å sjelfva vexeln eller å en afskrift deraf (kopia) eller å ett vid vexeln eller afskriften häftadt blad (alonge).

§ 12.

Öfverlåtelse kan ske antingen sålunda, att öfverlåtaren utsätter dens namn, till hvilken öfverlåtelsen sker, och dervid skrifer sin namnteckning (fullständigt indossament), eller ock medelst öfverlåtarens blotta namnteckning å vexelns eller afskriftens baksida eller å det vidhäftade bladet (öfverlåtelse in blanco, indossament in blanco).

§ 13.

Öfverlåtelse, som skett medelst öfverlåtarens blotta namnteckning, må af vexelinnehafvare fyllas genom insättande af indossataries namn.

§ 14.

Hvar, som vexel öfverlåter, stände för dess godkännande och betalning i ansvarighet efter vexelrätt till alla dem, som efter honom blifva deraf innehafvare, så framt han ej i öfverlåtelsen med orden "utan förbindelse", "utan ansvar", "utan obligo", "utan retur" eller dylikt uttryckligen förbehållit sig att vara från sådan ansvarighet fri.

§ 15.

Innehåller öfverlåtelse uttryckligt förbud att vexeln vidare öfverlåta, och öfverlåtes den ändå, hafve senare vexelinnehafvare icke vexelrätt mot den öfverlåtare, som förbudet gaf.

§ 16.

Öfverlåtelse, som innehåller blott en fullmakt eller ett uppdrag "till inkassering" eller dylikt (procuraindossament), medföre icke eganderätt till vexeln, utan vare sysslomannen endast behörig att vidtaga

erforderliga åtgärder till vaxelrättens bevarande samt att utsöka och uppbära vaxelsumman, så ock att, derest det icke blifvit uttryckligen i öfverlåtelsen förbjudet, öfverlåta vaxeln genom nytt procura-indossament.

FJERDE KAPITLET.

Om vaxels uppvisande till godkännande.

§ 17.

En hvar, som har vaxel i händer, är berättigad att strax uppvisa densamma till godkännande och att, der sådant icke inom den i § 21 stadgade tid erhålles, protestera för uteblifvet godkännande (de non acceptatione). Aftal, som strider häremot, hafve icke verkan efter vaxellag.

§ 18.

Lyder vaxel på betalning å annan ort än der vaxelbetalaren bor, och har ej vaxelgifvaren i vaxeln utsatt, af hvem betalning bör å den andra orten erläggas, skall den före förfalldagen förevisas vaxelbetalaren till godkännande och, derest sådant icke erhålles, protesteras. Försummas det, förloras vaxelrätten mot vaxelgifvare och öfverlåtare.

§ 19.

Är vaxel stäld att betalas viss tid efter uppvisandet, skall den uppvisas till godkännande inom tid, som dertill i vaxelns text föreskrifven är, eller, der sådan föreskrift saknas, inom sex månader från utgifningsdagen, om den är dragen från eller på någon ort i Europa, med undantag af Island och Färöarne, samt inom ett år, om den är dragen från eller på sistnämnde orter eller någon ort utom Europa. Varder vaxeln icke godkänd eller blifver godkännande icke dateradt, skall vaxeln före uppvisningstidens utgång protesteras; och räknas i sådan händelse förfallotiden från protestdagen. Försummas hvad här är stadgadt, förloras vaxelrätten mot vaxelgifvare och öfverlåtare.

Öfverlåtare, som i öfverlåtelse af sådan vaxel föreskrifvit särskild uppvisningstid, vare fri från vaxelansvarighet, om den tid försittes.

I förhållande till godkännare, som icke daterat sitt godkännande, skall, i händelse protest icke skett, förfallotiden räknas från uppvisningstidens sista dag.

§ 20.

I hvarje fall, då på grund af uteblifvet godkännande protest skett, skall underrättelse (notifikation) derom gifvas på sätt och vid påföljd, som i §§ 45—47 sägs.

FEMTE KAPITLET.

Om vexels godkännande.

§ 21.

När vaxel uppvisas till godkännande, skall bestämdt svar, jakande eller nekande, gifvas inom tjugofyra timmar. Gifves icke svar inom den tid, anses godkännande vägradt.

Godkännande skall skrivas på vaxeln och förses med godkännarens underskrift. Giltigt godkännande kan ock lemnas medelst godkännarens blotta namnteckning på vaxelns framsida.

Sedan godkännande blifvit å vaxeln tecknad, kan det icke med laga verkan utstrykas, ändras eller återkallas.

§ 22.

Vaxel skall godkännas efter sin lydelse utan vilkor eller förbehåll; dock må godkännande inskränkas till en del af vaxelsumman. Göras andra inskränkningar eller vilkor, vare de utan verkan.

§ 23.

Hvar, som vaxel godkänt, svare efter vaxelrätt för betalning af det godkända beloppet å förfalldagen.

Godkännare vare till följd af sitt godkännande äfven vaxelgifvaren ansvarig efter vaxelrätt. Deremot hafve godkännaren icke vaxelrätt mot vaxelgifvaren.

§ 24.

Är vaxel stäld att betalas å annan ort än der godkännaren bor, och har ej vaxelgifvaren i vaxeln utsatt, af hvem betalning å den andra orten skall erläggas, sätte godkännaren det ut å vaxeln. Gör han det ej, vare det så ansedt, som ville han sjelf inlösa vaxeln på betalningsorten.

SJETTE KAPITLET.

Om återgångstalan för uteblifvet eller osäkert godkännande.

§ 25.

Varder vaxel icke godkänd inom den i § 21 stadgade tid, eller inskränkes godkännande till en del af vaxelsumman, vare innehafvaren, sedan han därför protesterat, berättigad att af hvilken som helst bland öfverlåtarna eller af vaxelgifvaren, mot protestens aflemnande, med vaxelrätt fordra säkerhet för betalning å förfallotiden icke allena af vaxelsumman eller af det icke godkända beloppet, utan ock af de genom det uteblifna eller ofullständiga godkännandet vållade omkostnader.

§ 26.

Öfverlåtare hafve, på grund af protesten för uteblifvet eller ofullständigt godkännande, likaledes rätt att, mot protestens aflemnande, fordra säkerhet af hvilken som helst bland föregående öfverlåtare eller af vaxelgifvaren.

§ 27.

Har vaxelgäldenär lemnat säkerhet åt någon af dem, som följa efter honom, gälle den äfven till fördel för säkerhetsgifvarens öfriga efterföljare, när de fordra sådant. Ej må någon, som följer efter säkerhetsgifvaren, fordra ytterligare säkerhet af någon vaxelgäldenär, så framt det ej visas, att den redan ställda säkerheten är otillräcklig.

§ 28.

Vill den, å hvilken vaxel är dragen, efter protesten meddela fullständigt godkännande, och ersätter han de genom det uteblifna godkännandet vållade omkostnader, må uppvisaren icke vägra att mottaga godkännandet, så framt vaxeln ännu är i hans värjo. Sedan godkännande skett, efter ty nu är sagdt, upphøre rätten att fordra säkerhet. Var sådan redan stäld, skall den återlemnas. Likaledes skall stäld säkerhet återlemnas, derest icke inom ett år efter vaxelns förfallodag käromål om dess inlösen blifvit anställt emot den, som har lemnat säkerheten, så ock när vaxeln infriats, eller när vaxelansvarigheten på annat sätt upphört.

§ 29.

Har den, som på grund af protest för uteblifvet godkännande är berättigad till säkerhet enligt § 25 eller § 26, vaxeln i händer, ege

han utan att afvakta förfallotiden i stället för säkerhet strax fordra betalning af vexelssumman eller det icke godkända beloppet tillika med de genom det uteblifna godkännandet vållade omkostnader och provision enligt §§ 50—52; dock må vaxelgäldenär å vexelssumman eller det icke godkända beloppet afkorta ränta derå, efter fem för hundra om året, under den tid, som vid betalningen kan återstå till vaxels förfallotid.

Fordrar vaxelinnehafvare säkerhet, men vill vaxelgäldenär hellre strax med ofvannämnda villkor infria vaxeln, stående det honom fritt.

§ 30.

Har den, som godkänt vaxel, före förfallotiden kommit i konkurstillstånd eller vid utmätning funnits sakna tillgång att betala sin gäld eller ock, om han är köpman, inställt sina betalningar, och har han ej, när den, som vaxeln i händer hafver, af sådan anledning det äskat, ställt säkerhet för vaxels inlösen å förfallotiden, vare vaxelinnehafvaren och öfverlätare, sedan förhållandet blifvit styrkt genom protest, berättigade att mot protestens aflemnande fordra säkerhet af föregående öfverlätare eller vaxelgifvaren, som i §§ 25—27 sägs.

Om sådan protest skall underrättelse gifvas på sätt och vid påföljd, som i §§ 45—47 stadgas.

SJUNDE KAPITLET.

Om vaxels förfallotid och betalning.

§ 31.

Vaxel skall å förfallodagen infrias; och ege förty uppskofs dagar ej rum.

§ 32.

Vaxel, som lyder å betalning vid uppvisandet, varde vid uppvisandet inlost. Om tiden, inom hvilken sådan vaxel skall uppvisas till betalning, och om påföljden af uraktlåtenhet deraf gälle hvad i § 19 är stadgad om uppvisande till godkännande af vaxel, den der lyder å betalning viss tid efter uppvisandet.

§ 33.

Är vaxels förfallotid bestämd till början af en månad, skall den infrias å månadens första dag. Med midten af en månad förstås månadens femtonde dag och med slutet af en månad dess sista dag.

Är vaxels förfallotid utsatt i visst antal dagar efter utställandet eller efter uppvisandet, varde dagen för utställandet eller uppvisandet ej räknad. Half månad räknas lika med femton dagar. Lyder betalningstiden på en eller flere hela månader jemte en half månad, varde den halfva månaden räknad sist.

§ 34.

Är vaxel utgifven å ort, hvarest tidsräkning efter gamla stilen begagnas, anses tidsbestämmelserna i vaxeln gifna efter nämnda stil, derest icke annat af vaxeln framgår.

§ 35.

Vaxel skall betalas i det myntslag, hvarå den lyder. Är det mynt ej gångbart på betalningsorten, och har icke vaxelgifvaren genom ordet »effektiv» eller motsvarande uttryck särskildt föreskrifvit betalning i det främmande myntslaget; då må vaxelsumman gäldas i inländskt mynt efter den vaxelkurs, hvartill på den ort, der betalningen sker, eller på närmaste inländska vaxelplats vaxlar, utställda i det främmande myntslaget och lydande på betalning vid uppvisandet, köpas å den tid, inlösen sker.

§ 36.

Infriar icke godkännare vaxel, när den å eller efter förfallodag uppvisas till betalning; vare han skyldig att å vaxelsumman gälda ränta efter sex för hundra om året från den dag vaxeln till betalning honom förevistes, så ock att gifva full ersättning för de vaxelinnehafvaren genom dröjsmålet åbragta kostnader. Skall betalning ske efter vaxelkurs och har den efter vaxelns uppvisande fallit, varde den kurs beräknad, som gälde när uppvisandet skedde; dock må vaxelinnehafvaren, om han dröjt med vaxelns uppvisande, icke beräkna högre kurs än den, som gälde å förfallodagen.

§ 37.

Vaxelinnehafvaren må ej vägra att mottaga afbetalning å vaxelsumman.

§ 38.

Vaxelgäldenär vare ej skyldig betala, der ej vaxeln till honom aflemnas med påtecknadt qvitto. Betalar han en del af vaxelsumman, varde afbetalningen å vaxeln tecknad, så ock, om det äskas, särskildt qvitto honom meddeladt å en afskrift af vaxeln.

§ 39.

Då förfallotid inne är, vare den, som vexeln i händer hafver, berättigad att fordra och uppbära betalning för vexeln, så framt han genom innehållet af dess text eller genom behörigen sammanhängande och till honom förtgående följd af fullständiga öfverlåtelse eller öfverlåtelse in blanco visar sig vara rätt innehafvare af vexeln. Ej vare den, som då infriar vexeln, förbunden pröfva, om öfverlåtelse äro äkta.

§ 40.

Infrias vaxel före förfalldagen, och visar sig sedan, att betalning erlagts till obehörig innehafvare, svare då den, som vaxeln inlöst, för deraf uppkommande skada.

ÅTTONDE KAPITLET.

Om återgångstalan för bristande betalning.

§ 41.

Vill vaxelinnehafvare emot vaxelgifvaren och öfverlåtaren bevara sin rätt till återgångstalan för bristande betalning, skall han, ehvad vaxeln förut blifvit godkänd eller ej, till betalning uppvisa den förfallna vaxeln för den, å hvilken vaxeln är dragen, samt, om denne icke erlägger full betalning, därför protestera (de nou solutione) å förfalldagen eller sist å andra söckendagen derefter. Sådan uppvisning och protest vare dock icke af nöden, der protest för uteblifvet godkännande förut skett samt derjemte vaxeln är vorden enligt § 29 inlöst eller på grund af stadgandet i samma § käromål blifvit anställt om vaxelns betalning.

§ 42.

Uppmaning att ej protestera (»utan protest», »utan kostnad» eller dylikt) fritage från skyldighet att protestera, men icke från skyldighet att i rätt tid uppvisa vaxeln till betalning. Uteblifver betalningen, vare vaxelinnehafvaren skyldig att derom gifva underrättelse på sätt och vid påföljd, som i §§ 45—47 sägs. Påstår vaxelgäldenär, att uppvisande icke egt rum i rätt tid, åligge det honom att bevisa sådant. Från skyldighet att ersätta protestkostnad, när oaktadt uppmaningen protest skett, vare han icke fritagen.

§ 43.

Är vaxel stäld att betalas å annan ort än der vaxelbetalaren bor, skall vaxeln å betalningsorten uppvisas för den, af hvilken betalningen skall erläggas (domiciliaten), eller, der en sådan ej är i vaxeln nämnd, hos godkännaren sjelf. Erhålles ej betalning, eller kan den, för hvilken vaxeln borde uppvisas, icke träffas å betalningsorten; då skall vaxelinnehafvaren, så framt han vill bevara sin rätt till återgångstalan emot vaxelgifvaren och öfverlätare, på den ort protestera, efter ty i § 41 sagdt är. Skall betalningen erläggas af annan man än godkännaren, och försummar vaxelinnehafvaren att hos den man protestera, för-loras vaxelrätten äfven emot godkännaren.

§ 44.

För bevarande af vaxelrätt emot godkännaren erfordras, med undantag af det i § 43 nämnda fall, hvarken vaxelns uppvisande till betalning, ej heller protest.

§ 45.

Innehafvare af en för bristande betalning protesterad vaxel skall inom tvenne söckendagar efter den dag, då protesten skett, gifva skriftlig underrättelse (notifikation) om protesten till den honom närmast föregående vaxelgäldenär, vid hvars namn å vaxeln uppgift om ort finnes.

Denna skyldighet må anses uppfylld, när skriftlig underrättelse inom nämnde tid blifvit inlemnad å posten eller, der post ej går, på annat ändamålsenligt sätt afsänd.

Hvarje om protesten underrättad öfverlätare vare pligtig att inom tvenne söckendagar efter underrättelsens mottagande på lika sätt underrätta den honom närmast föregående vaxelgäldenär, vid hvars namn å vaxeln uppgift om ort finnes. Vaxelgifvare, hvilken mottagit underrättelse, att vaxel, som är stäld att betalas å annan ort än der godkännaren bor, blifvit protesterad hos den, af hvilken betalning skall erläggas, vare likaledes pligtig att härom underrätta godkännaren.

§ 46.

Hvar, som försummar att gifva sådan underrättelse, som i § 45 sägs, svare den eller de föregående vaxelgäldenärer, som till följd deraf saknat underrättelse, för den genom försummelsen vållade skada. Han må af dem icke fordra godtgörelse för utgifter, utan vare blott berättigad att erhålla vaxelsumman jemte ränta efter fem för hundra om året från den dag, betalning sökes.

§ 47.

Företer den, som var pliktig gifva underrättelse, intyg från postanstalt derom, att han inlemnat bref till föregående vexelgäldenär, gälle det såsom bevis, att å den tid, intyget innehåller, underrättelse blifvit till vexelgäldenären afsänd, så framt ej styrkt varder, att brefvet haft annat innehåll.

§ 48.

Hvarje vexelgäldenär ege, mot erläggande af vexelsumman jemte ränta och omkostnader, rätt att af vexelinnehafvaren utbekomma den protesterade vexeln med påtecknad qvitto tillika med protesten.

§ 49.

Återgångstalan för bristande betalning må anställas på en gång emot flere eller alla vexelgäldenärer eller särskildt emot hvilken som helst af dem. Vexelinnehafvare vare ej bunden vid öfverlåtelseernas ordning eller det val, han en gång gjort.

Är af vexelinnehafvaren eller med hans samtycke vexelgifvarens eller någon öfverlåtarens namn utstruket å vexeln, vare sådan vexelgäldenär, äfvensom öfverlåtare, hvilka följa efter honom, frie från vexelsansvarighet.

§ 50.

Vid återgångskraf på grund af bristande betalning för vexeln ege vexelinnehafvaren rätt att bekomma:

den obetalda vexelsumman jemte ränta derå efter sex för hundra om året från vexelns förfallodag;
ersättning för protestkostnader, postpenningar och andra nödiga utgifter; samt
provision till en tredjedel för hundra af vexelsumman.

§ 51.

Lyder vexeln på utländskt mynt; gånge med betalningen deraf i inländskt mynt, som i § 35 sagdt är; dock skall betalningen, i händelse kursen efter vexelns förfallodag fallit, erläggas efter den kurs, som då var gällande.

§ 52.

Har öfverlåtare inlöst återgången vexel, ege han vid återgångskraf rätt att bekomma:

hela det belopp, han jemlikt §§ 50 och 51 varit nödgad att betala, jemte ränta derå efter sex för hundra om året från betalningsdagen;

ersättning för egna nödiga utgifter; samt provision till en tredjedel för hundra af vaxelsumman.

Rätten att beräkna provision upphöre, när provisionernas sammanlagda belopp redan uppgått till två för hundra af vaxelsumman.

§ 53.

Återgångsfordran må uttagas genom ny vaxel, dragen tillbaka på den, hos hvilken betalningen äskas (recambio-vaxel, återvaxel). I ty fall må till fordrans belopp läggas mäklarearfvode för återvaxelns försäljning samt stämpelafgift, så vidt sådan skall erläggas.

Sådan vaxel skall lyda på betalning vid uppvisandet och dragas omedelbart (a drittura).

§ 54.

Den, mot hvilken återgångskraf framställes, vare ej pliktig betala, med mindre protesten och qvitterad räkning å hvad som betalas (returräkning) jemte vaxeln till honom aflemnas.

§ 55.

Öfverlåtare, som godtgjort någon af dem, som folja efter honom, ege utstryka sin egen och efterföljande öfverlåtelse.

NIONDE KAPITLET.

Om vaxels godkännande eller betalning efter nödfallsadress eller till heder.

§ 56.

Är vaxel, som blifvit protesterad för uteblifvet eller osäkert godkännande, försedd med anvisning till någon å betalningsorten, eller, om stadgandet i § 18 eger tillämpning å vaxeln, till någon å uppvisningsorten att vaxeln i nödfall godkänna (nödfallsadress); då skall, innan återgångstalan på grund af protesten må anställas, godkännande äskas hos den, å hvilken sådan anvisning lyder (nödfallsadressat), och,

der detsamma vägras, protest hos honom verkställas. Äro nödfallsadresser gifna å flere, som äro villiga att meddela godkännande, hafve den företräde, genom hvilken de fleste vaxelgäldenärer befrias.

§ 57.

Varder vaxel ej godkänd af någon bland dem, på hvilka den är stäld, som i § 56 sägs, må annan man (intervenient), sedan protest skett, godkänna vaxeln till heder för vaxelgifvaren eller någon af öfverlåtarna; dock vare ej vaxelinnehafvaren pliktig att sådant godkännande antaga, der det ej bjudes af den, å hvilken vaxeln dragen är. Bjudes godkännande jemväl af någon bland dem, på hvilka nödfallsadress lyder, och befrias genom honom lika många vaxelgäldenärer, hafve han företräde.

§ 58.

Godkännande efter nödfallsadress eller till heder skall tecknas å sjelfva vaxeln; dock må, derest å en afskrift deraf finnes nödfallsadress i original eller originalöfverlåtelse, godkännande efter adressen eller till heder för öfverlåtaren tecknas å afskriften. Der ej af godkännandet eller af detsamma i förbindelse med nödfallsadress synes, för hvars räkning det är gifvet, skall det anses meddeladt för vaxelgifvarens räkning.

§ 59.

Den, som efter nödfallsadress eller till heder godkänner vaxel, vare berättigad att mot ersättning för protestkostnaderna utbekomma protesten för uteblifvet eller osäkert godkännande, försedd med påteckning om hans eget godkännande och om tiden, då det meddelades. Senast å andra söckendagen efter dagen för godkännandet skall han med posten eller, der post ej går, på annat ändamålsenligt sätt, öfversända protesten till den, för hvars räkning vaxeln blef godkänd. Underlåter han detta, svare till skadan.

§ 60.

Den, som efter nödfallsadress eller till heder godkänt vaxel, svare såsom annan godkännare för vaxelns betalning till hvarje öfverlåtare, som följer efter den, för hvars räkning han meddelat sitt godkännande, så framt vaxeln med förut verkstäld protest förevisas honom till betalning inom den i § 62 stadgade tid.

§ 61.

Har vaxel blifvit godkänd efter nödfallsadress eller till heder, hafve hvarken vaxelnehafvaren, ej heller någon af de öfverlåtare, som följa efter den, för hvars räkning vaxeln blef godkänd, rätt till återgångstalan för uteblifvet eller osäkert godkännande. Deremot kan sådan talan göras gällande af den, för hvars räkning godkännandet gafs, och af de öfverlåtare, som föregå denne.

§ 62.

Är en för bristande betalning protesterad vaxel försedd med nödfallsadress eller är godkännande till heder å vaxeln tecknad, och lyder adressen eller godkännandet å betalningsorten, skall vaxeln tillika med protesten sist å andra sökendagen efter förfallodagen till betalning uppvisas och, der sådan ej erhålles, protesteras hos alla dem, på hvilka nödfallsadresser lyda, och hos den, som lemnat godkännande till heder. Försummas detta, vare vaxelnehafvaren förlustig sin återgångstalan mot hvarje vaxelgäldenär, som skulle blifvit befriad genom betalningen. Lag samma vare, derest vaxelnehafvaren vägrar mottaga betalning, som honom erbjudes till heder för någon vaxelgäldenär.

§ 63.

Hvar, som efter nödfallsadress eller till heder betalar vaxelsumman med ränta och ersätter de genom protesten vållade omkostnader, ege att utbekomma vaxeln och protesten med påteckning om betalningen och för hvem den skett, samt inträde i vaxelnehafvarens rätt mot den, för hvars räkning han betalt, mot de öfverlåtare, som föregå denne, samt mot godkännaren.

§ 64.

Erbjuda sig flere att efter protest betala, hafve den företräde, genom hvilken de fleste vaxelgäldenärer befrias. Den, som med betalning mellankommit, oaktadt af vaxeln eller protesten framgick, att annan, som erbjudit betalning, var närmare berättigad till vaxels inlösande, hafve icke återgångstalan mot de vaxelgäldenärer, som skulle blifvit befriade, om den andre betalt.

§ 65.

Den, som efter nödfallsadress eller till heder godkänt vaxel, men från betalning hindras deraf, att annan infriar vaxeln, vare berättigad att af denne erhålla provision till en tredjedel för hundra.

TIONDE KAPITLET.

Om duplett och afskrift af vexel.

§ 66.

Vexel må utgifvas i flera exemplar (dupletter), af hvilka hvarje särskildt exemplar skall i sjelfva texten utmärka sin ordning, såsom första, andra, tredje o. s. v. (prima, secunda, tertia o. s. v.), men som för öfrigt skola vara lika lydande. Äro exemplaren icke sålunda be-tecknade, gälle hvarje af dem såsom sjelfständig, i ett exemplar ut-gifven vexel (solavexel).

§ 67.

Såväl vexeltagaren som senare innehafvare af vexeln vare be-rättigade att af vexelgifvaren, mot ersättning för kostnaderna, erhålla dupletter af vexeln. Senare vexelinnehafvare ege jemväl vända sig med begäran derom till den, som vexeln till honom öfverlätit, denne till sin man och så vidare, till dess begäran hinner vexelgifvaren. Öfver-låtare vare pligtige att på duplettexemplar förnya öfverlåtelse efter deras ordningsföljd.

§ 68.

Infrias ett vexelexemplar, vare de öfriga kraftlösa. Dock svare godkännare fortfarande för hvarje efter infriandet utelöpande exemplar, som finnes försedt med hans godkännande. Likaledes svare öfverlåtare, som till olika personer öfverlätit vexelexemplar, äfvensom senare öfver-låtare af dessa, för hvarje efter infriandet utelöpande exemplar, hvarå deras öfverlåtelse finnes tecknad.

§ 69.

Är ett exemplar af vexeln till godkännande afsändt, då skall, när annat exemplar öfverlåtes, å detta tecknas, hos hvem det till godkän-nande afsända exemplaret finnes. Den, som har detsamma i förvar, vare pliktig att utlemna det till den, som jemlikt § 39 eller på annat sätt visar sin rätt att det utfä.

§ 70.

Innehafvare af vexelduplett, hvarå antecknad är, hos hvem det till godkännande afsända exemplaret finnes, vare icke berättigad att

anställa återgångstalan för uteblifvet godkännande eller för bristande betalning, innan han genom protest ådagalagt, att han icke kunnat utfå nämnda exemplar och att han ej heller å dupletten kunnat få godkännande eller betalning.

§ 71.

Tages afskrift af vaxel i afsigt att derå teckna öfverlåtelse, då skall afskriften innefatta äfven de å vaxeln redan befintliga öfverlåtelser och öfriga påteckningar. Afskriften skall förses med anmärkning, huru långt den är afskrift eller hvar originalöfverlåtelserna vidtaga samt hos hvem originalvaxeln finnes.

§ 72.

Hvar, som har originalvaxeln i förvar, vare pliktig att densamma aflemna till den, som jemlikt § 39 eller på annat sätt visar sin rätt att den utfå. Innehafvare af en afskrift af vaxeln vare, när han icke kan utfå originalvaxeln, berättigad att, efter protest för vägradt utlemnande, anställa återgångstalan mot de öfverlåtare, hvilkas originalöfverlåtelser finnas på afskriften.

ELFTE KAPITLET.

Om förkommen vaxel.

§ 73.

Har vaxel förkommit, må den kunna dödas på sätt derom särskildt stadgas.

§ 74.

När stämning i sådant mål blifvit i stadgad ordning kungjord, vare vaxelgifvaren pliktig att utställa nytt vaxelbref. Var den förkomna vaxeln godkänd, åligge det godkännaren att, när förfallotid är inne, betala till den, som visar sin rätt att betalningen uppbära. Åt vaxelgifvaren eller godkännaren skall i ty fall ställas antaglig säkerhet till dess vaxeln blifvit dödad eller hvarderas ansvarighet för den förkomna vaxeln eljest upphört.

§ 75.

Är vaxelrätten beroende deraf, att vaxel inom viss tid varder uppvisad eller protesterad, kan den, för hvilket vaxeln förkommit, be-

vara den rätt mot vaxelgifvare och godkännare, hvarom i § 74 sägs, genom att före protesttidens utgång protestera i anledning af vaxels förlust. Om sådan protest skall underrättelse gifvas till nämnde vaxelgäldenärer på sätt och vid påföljd, som i §§ 45—47 sägs.

§ 76.

Den, som med sådan åtkomst, som i § 39 omförmäles, har vaxel i händer, vare, der ej visas, att han vid vaxels förvärfvande icke varit i god tro eller att han dervid förfarit med grof vårdslöshet, icke pligtig att utlemna vaxeln till den, för hvilken densamma förkommit.

TOLFTE KAPITLET.

Om vaxels preskription.

§ 77.

Vaxelfordran mot godkännare vare preskriberad efter en tidrymd af tre år, räknade från vaxels förfallodag. Är vaxel betalbar vid uppvisandet, räknas tiden från utgången af den i § 32 stadgade tid eller, om vaxeln tidigare blifvit till betalning uppvisad, från den dag uppvisandet skedde.

§ 78.

Återgångsfordran, som jemlikt § 29 eller § 50 tillkommer vaxelinnehafvare, vare i förhållande till vaxelgifvaren och öfverlåtare preskriberad sex månader efter förfallodagen, om vaxeln var betalbar å någon ort i Europa med undantag af Island och Färöarne, samt ett år efter nämnde dag, om vaxeln var betalbar på sistnämnde orter eller någon ort utom Europa.

§ 79.

Återgångsfordran, som tillkommer öfverlåtare, hvilken vaxel infriat, preskriberas i förhållande till vaxelgifvaren och föregående öfverlåtare, efter sex månader om öfverlåtaren, som vaxeln infriat, bor i Europa med undantag af Island och Färöarne, och efter ett år, om han bor på sistnämnde orter eller någon ort utom Europa; och skall tiden räknas från betalningsdagen, derest han utan rättegång infriat vaxeln, men i annat fall från den dag, då stämning i vaxelmålet blef honom delgifven eller vaxelfordringen i hans till konkurs afträdda bo bevakad.

§ 80.

Vexelpreskription afbrytes genom stännings delgifvande eller vexelfordringens bevakning i gäldenärs till konkurs afträdda bo.

Preskription afbrytes icke i förhållande till annan vexelgäldenär, än den, mot hvilken någon af nämnda åtgärder vidtagits, men dess afbrytande gälle till fördel för alla vexelgäldenärer, hvilka föregå den, som åtgärden vidtagit.

Har afbrott af preskription egt rum, utan att vexelmålet föres till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, målet sist af Rätten handlades.

TRETTONDE KAPITLET.

Om verkställighet af protest.

§ 81.

Protest skall verkställas af Notarius Publicus eller annan dertill i lag bemyndigad person; och skall deröfver protokoll föras.

§ 82.

Den öfver protesten upprättade handling skall innehålla: afskrift af vexeln eller vexelkopian med allt hvad derå finnes tecknad; den sökandes begäran eller påstående; det svar, som gifves af den, mot hvilken protesteras eller anmärkning, att svar ej kunnat erhållas, eller att han ej kunnat träffas; uppgift på orten hvarest och tiden när protesten sker, samt slutligen underskrift af den, som protesten verkställer.

Om verkställd protest skall anteckning göras å vexeln eller afskriften deraf.

§ 83.

Begäres vexelprotest mot flere personer på samma ort, må endast ett protokoll deröfver upprättas.

FJORTONDE KAPITLET.

Om förhållandet till utländsk lag.

§ 84.

Utländings rätt att ingå vexelförbindelse varde pröfvad efter hans eget lands lag. Är han efter den lag oberättigad dertill, och åtager

han sig här i riket sådan förbindelse, vare han ändå därför ansvarig, så vida han efter här gällande lag må vexelförbindelse ingå.

§ 85.

Giltighet af hvarje vexelförbindelses form varde pröfvad efter lagen å den ort, der förbindelsen är ingången. Men uppfylla utomlands tecknade vexelförbindelser här gällande lags fordringar, vare då de förbindelser, som sedan här i riket å vexeln tecknas, giltiga, ändå att de utomlands ingångna förbindelserna voro bristfälliga efter utländsk lag. Likaledes hafve vexelförbindelser, som inländsk man utomlands åtager sig till Svensk, Norsk eller Dansk man, giltighet, så vidt de uppfylla här gällande lags fordringar.

§ 86.

I fråga om sättet att verkställa åtgärder, som å utrikes ort böra vidtagas till utöfvande eller bevarande af vaxelrätt, lände till efterrättelse den å sådan ort gällande lag.

FEMTONDE KAPITLET.

Allmänna bestämmelser.

§ 87.

Vaxelgäldenärer svare en för alla och alla för en för sina förbindelser. Den eller de, som å vexelförbindelse tecknat borgen, (aval), samt den, för hvilken sådan borgen tecknats, svare ock en för alla och alla för en för samma förbindelse.

§ 88.

Förekomma å vaxel underskrifter, som äro falska eller tecknade af personer, de der icke kunna med laga verkan ingå vaxelförbindelse, eller finnas derå underskrifter, hvilka på annan grund icke äro förbindande för dem, i hvilkas namn de äro tecknade, lände sådant icke till förändring i öfriga vaxelgäldenärers ansvarighet.

§ 89.

Vaxels uppvisande till godkännande eller betalning, verkställande af protest samt alla öfriga åtgärder enligt denna lag, hvilka hos någon vidtagas, skola, der annan öfverenskommelse ej träffas, verkställas mellan kl. 9 förmiddagen och 7 eftermiddagen i hans affärslokal eller, om

han icke har sådan, i hans bostad. Träffas ej den, mot hvilken skall protesteras, varde protesten verkställd vid hans affärslokal eller bostad. Är hans affärslokal eller bostad icke känd, och kan upplysning derom af den, som verkställer protesten, icke heller erhållas hos ortens polismyndighet, varde förhållandet i protesten anmärkt.

§ 90.

Då förfallodag eller annan tid, som i denna lag är omförmäld, skall räknas efter vecka, månad eller år, varde den dag för förfallo- eller slutdag ansedd, som genom sitt namn i veckan eller sitt tal i månaden motsvarar den, från hvilken tidsräkningen börjas. Finnes ej motsvarande dag i slutmånaden, varde den månadens sista dag ansedd för förfallo- eller slutdag.

§ 91.

Inträffar vexels förfallodag å söndag eller annan allmän helgedag, vare nästa söckendag ansedd såsom förfallodag. Infaller tid, då åtgärd enligt denna lag sist bör företagas, på söndag eller annan allmän helgedag, må den å nästa söckendag företagas. Likaså må vaxelduplett, godkännande och dylikt endast å söckendag äskas.

§ 92.

Varder det, i följd af antingen lagbud (moratorium) eller ock afbrott i den allmänna samfärdseln eller liknande utomordentliga tilldragelser (vis major), för någon omöjligt att företaga en handling, hvaraf vaxelrättens bevarande är beroende, hafve han, utom i de fall, som i tolfte kapitlet omförmälas, sin rätt förvarad, derest han oförtöfvadt efter sådant hinders upphörande företager hvad honom ålåg.

§ 93.

Är vaxelfordran preskriberad, eller har vaxelrätten gått förlo-rad genom försummelse att företaga någon för dess bevarande föreskrifven handling, stånde dock vaxelnehafvaren öppet att, såsom i vanligt skuldfordringsmål, hos vaxelgäldenär utsöka hvad denne till fordringsegarens skada skulle vinna, der fordringen förfölle.

§ 94.

I fråga om de regler, som skola tillämpas i vaxelmål för att främja deras skyndsamma afgörande, gälle hvad derom skärskildt stadgas.

Andra Afdelningen.

Om egna vexlar.

§ 95.

Hvad i denna lag är stadgadt om dragna vexlar gälle äfven om vexlar, som äro ställda att inlösas af vexelgifvaren sjelf (egna vexlar), dock med de undantag, som följa deraf, att vexelgifvaren häftar såsom vore han godkännare, att särskildt godkännande af sådana vexlar ej erfordras, samt att hvad i tionde kapitlet stadgas angående vexel-dupletter å dem icke eger tillämpning. Ej heller må dylika vexlar utställas till egen order.

Förslag

till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall:

§ 1.

Den vexellag, som nu gillad och antagen är, så ock hvad här nedan stadgas, skall gälla från den 1 Januari 1881 för alla vaxlar, som derefter utgifvas.

§ 2.

Genom nya lagen upphäfvdes Vexellagen den 23 Augusti 1851, tillika med § 21 i Förordningen den 10 Augusti 1877 om nya Utsökningslagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall.

§ 3.

Angående förfarandet då vaxel förkommit förordnas som följer:
Har vaxel förkommit, ege den, som vaxeln förlorat, hos Rätten i betalningsorten göra ansökan om vaxelns dödande, och inlemne då afskrift af samma vaxel, eller sådan uppgift om dess innehåll, som Rätten pröfvar nödig för vaxelns säkra igenkännande. Viser sökanden sannolik anledning att vaxeln verkligen förkommit; varde offentlig stämning af Rätten utfärdad och å dess dörr anslagen, så ock tre gånger, minst fjorton dagar emellan hvarje gång, i allmänna tidningarna införd, hvarigenom innehafvare af vaxeln kallas att den vid Rätten uppvisa inom år och dag sedan stämningen i tidningarna sist infördes, om vaxeln då var förfallen, men eljest inom år och dag från förfallotiden. Varder ej vaxeln inom föreskrifven tid uppvist, och fullföljes derefter ansökningen; gifve Rätten utslag, hvarigenom vaxeln dödas.

§ 4.

I fråga om verkställande af protest stadgas:

Protest må verkställas, förutom af Notarius Publicus på sätt i § 81 nya Vexellagen stadgas, i stad af magistratsperson och å landet af kronofogde eller länsman i orten eller af magistratsperson från närmaste stad; och skall dervid ojäfvigt och skrifkunnigt vittne närvara.

Protokoll, i hvilket protest blifvit införd, skall ock af vittnet underskrifvas.

§ 5.

Om laga domstol och rättegång i vaxelmål gälla följande stadganden:

1. Domstol i vaxelmål vare Rådstufvurätt i den stad, der svaranden bor eller anträffas, men, om han å landet bor eller anträffas, Rådstufvurätten i närmaste stad derintill.

2. Vaxelinnehafvare må för hela sin fordran stämma en af vaxelgäldenärerna, och stånde det i hans fria val hvilken af dem han först stämma vill.

3. Stämning i vaxelmål skall, der sökanden det äskar, meddelas till samma dag, som den sökes, om Rätten då sitter och svaranden är så till hands, att han kan före rättegångstimmans slut sig infinna.

4. Pröfvar Rätten sökandens påstående vara af den beskaffenhet att det genast bifallas må; döme då till betalning och förordne tillika att, i brist deraf, utmätning strax ske må; dock skall för inrikes vaxel, som blifvit för bristande betalning protesterad, utmätning mot vaxelgifvaren eller öfverlåtare ej verkställas förr än tre dagar förflutit från det han bevisligen blifvit kräfd.

5. Är målet af den beskaffenhet, att det ej kan å första rättegångsdagen afgöras; då må Rätten, der käranden det äskar och omständigheterna pröfvas dertill föranleda, ålägga svaranden att nedsätta penningar i allmänt ränteri eller ställa antaglig pant eller borgen samt förbjuda honom att, der sådant ej fullgöres, resa från orten före sakens slut, vid det äfventyr, som för öfverträdande af reseförbud är i 153 § Utsökningslagen stadgadt.

6. Dom i vaxelmål gånge, der den vinnande det äskar, i verkställighet genom utmätning och det utmättas försäljning ändå att ändring i domen sökes; vare dock den, som vunnit, skyldig att ställa pant eller borgen för hvad honom tilldömdt blifvit, der han, innan domen vunnit laga kraft, det lyfta vill.

7. Vaxelgäldenär ege begagna endast sådana jäf eller invändningar, som äro grundade på vaxels beskaffenhet och i sjelfva vaxelrätten, eller till hvilka han kan vara befogad på grund af sitt omedelbara förhållande till käranden.

8. Beropar sig någon på utländsk lag eller sedvana och vill han att afseende derå fästas skall; vare han skyldig att sin uppgift styrka, der den ej af vederparten medgifves.

Utdrag ur protokollet öfver justitiedepartementets ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott Fredagen den 12 Juli 1878,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Statsråden: Herr LAGERSTRÅLE,
 THYSELIUS,
 CARLSON,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSSELL,
 ROSENSVÅRD,
 VON STEYERN.

Herr Statsministern och Chefen för Justitiedepartementet anmälde i underdånighet:

6:o.

Det af komiterade för utarbetande af förslag till ny vexellag medelst underdånig skrifvelse i sistlidne Juni månad öfverlemnade utkast till sådan lag jemte motiv.

Hans Maj:t Konungen täcktes, i enlighet med Statsrådets tillstyrkan, i nåder förordna att öfver ifrågavarande förslag Högsta Domstolens utlåtande skulle, för det ändamål, § 87 Regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet infordras.

7:o.

Att, sedan komiterade för utarbetande af förslag till ny vexellag vid öfverlemnandet af utkast till sådan lag tillkännagifvit att den fullkomliga öfverensstämmelse mellan förslagen till nya vexellagar för Sverige, Norge och Danmark, hvilken genom framläggande af förberörda gemensamma lagutkast vunnits, icke stått att vinna på annat sätt, än att komiterade i samma utkast icke upptagit de särskilda bestämmelser, hvilka gällande svenska vexellag innehölle *dels* i § 70 angående det rättsliga förfarandet vid dödande af förkommen vaxel, *dels* i § 72 derom att protest må verkställas, i stad af notarius publicus eller magistratsperson, och å landet antingen genom kronofogde eller länsman i orten eller genom notarius publicus eller magistratsperson ifrån närmaste stad, äfvensom att ojäfvigt och skrifkunnigt vittne skall vid protest närvara; *dels* ock i 13 kapitlet angående laga domstol och rättegång i vaxelmål, samt i följd häraf det vore nödigt att, derest det af komiterade utarbetade utkastet till ny vexellag blefve, med upphäfvande af nu gällande vaxelstadga, upphöjdt till lag, omförmälda bestämmelser varda i särskild författning intagna; så hade inom Justitie-Departementet upprättats förslag till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, så lydande:

“1 §.

Den vexellag, som nu — — — — —

5 §.

Om laga domstol — — — — —

der den ej af vederparten medgifves.“

På Statsrådets tillstyrkan täcktes Hans Maj:ts Konungen i nåder förordna att öfver ifrågavarande förslag Högsta Domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 Regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet infordras.

Ex protocollo

Carl Boheman.

Protokoll öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts Högsta Domstol Mandagen den 16 December 1878.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: CARLSON,
WRETMAN,
VON SEGEBADEN,
LINDHAGEN,
HERNARCK,
ÖSTERGREN.
WEDBERG.

Efter det handlingarue i de till Högsta Domstolens utlåtande öfverlemnade lagärenden, hvarom protokollet för den 16 nästlidne Augusti förmäler, cirkulerat mellan de ledamöter, som öfvervarit ärendenas föredragning, så företogs nu till förnyad handläggning:

1:o).

Utkast till vexellag i tryckt exemplar bilagdt detta protokoll.

Högsta Domstolens underdåniga utlåtande innefattades i följande anmärkningar, så vidt ej blifvit, rörande vissa delar af lagutkastet för enskilda ledamöters mening redogjort, nemligen:

§ 1.

I öfverensstämmelse med allmänt gällande vaxelrätt är i svenska vexellagen vaxelns betalningsort upptagen bland det nödvändiga innehållet af en vaxel, och då i vaxelns ändamål ingår att vaxelsumman

skall på en bestämd ort betalas, samt denna ort sålunda är vid vexeln af väsentlig betydelse, kunde de skäl, som gälla för nödvändigheten att öfriga för en vaxel väsentliga omständigheter skola ur sjelfva vexeln framgå, återopas jemväl för behöfligheten deraf, att vexeln innehölle bestämd uppgift om betalningsorten, en uppgift, som icke lämpligen låte sig annorledes ersättas. I den händelse att acceptanten under vaxelns omloppstid ändrade vistelseort, som ock i de fall, att personer med det namn, som i vaxeln angåfves såsom acceptantens, finnes på olika orter, eller att acceptanten på flere ställen hade kontor för bank- eller annan affärsrörelse, kunde ock lätteligen tvekan uppstå i fråga om orten, hvarest de för återgångstalans bevarande erforderliga åtgärder borde vidtagas, och i följd af misstag i afscende å denna ort vaxelinnehafvaren utan eget förvällande ådragas förlust. Derfor och då någon anmärkningsvärd fördel ej vunnes genom att från vaxelns nödvändiga innehåll utesluta uppgiften å betalningsorten, förordades att i denna § måtte intagas ett nytt moment lika lydande med mom. f. i 1 § af nu gällande vaxellag.

Benämningen "vaxelbetalare" syntes äfven vara mindre egentlig än den i gällande vaxellag begagnade benämningen "godkännare" och fördenskull böra mot den senare utbytas.

§ 4.

Derest anmärkningen vid 1 § godkändes, borde senare mom. i denna § utgå.

§ 13.

Då jemväl den innehafvare af vaxeln, som till densamma icke är egare, kan enligt vaxellagen vidtaga den åtgärd, hvarom i denna § är fråga, samt utöfva öfriga rättigheter, som med vaxelns innehafvande äro förenade, allenast han är så legitimerad, som i 40 § föreskrifves, syntes den af gällande vaxellag, i öfverensstämmelse med den tyska, använda beteckningen vaxelinnehafvare ega företräde framför det i utkastet begagnade ordet vaxelegare. Den omständighet att, för utöfvande af de på vaxelns innehafvande grundade rättigheter erfordrades legitimation, på sätt i 40 § stadgades, torde icke föranleda dertill att benämningen innehafvare skulle blifva mindre nöjaktig. Ej heller borde det förhållande, att i 16 § stadgades en begränsad befogenhet för den, som genom procura-indossament blifvit innehafvare af en vaxel, rätteligen kunna återopas såsom skäl att i stället för vaxelinnehafvare använda uttrycket vaxelegare.

I betraktande häraf tillstyrktes, att i denna § ordet "vaxelegare"

mätte utbytas mot uttrycket "vexelinnehafvare" eller "innehafvaren af vaxeln", samt att äfven å öfriga ställen i lagen, der ordet "vexelegare" användes, en sådan förändring mätte ske, med undantag likväl för de §§, i hvilka för sammanhangets skull de till antagande föreslagna uttrycken icke lämpligen kunna begagnas såsom i §§ 73—75 och hvarest följaktligen i stället för "vexelegare" annat passande uttryck skulle väljas.

§ 14.

Den åsyftade meningen torde öfverensstämma med den i 15 § af gällande vexellag, men syntes icke vara riktigt uttryckt, under det den deremot klart framstode i sistnämnda lagparagraf. Skulle det anses nödigt att i lagen framställa exempel på ord, hvarmed frikallelse från ansvar efter vaxelrätt vanligen plägar uttryckas, borde bland exemplen icke saknas det uttryck: "utan retur", som i Sverige lär mycket allmänt användas.

§ 18.

Den i denna § föreslagna ovilkorliga skyldigheten att förevisa domicilierade vaxlar stadgades icke i gällande vexellag, och någon olägenhet af bristen på ett dylikt stadgande lär icke hafva i Sverige visat sig. Vid sådant förhållande syntes betänkligt att för vaxelrörelsen föreskrifva en ny formalitet med det stränga äfventyret af vaxelrättens förlust. Icke heller vore i tyska vexellagen denna förevisnings-skyldighet upptagen i den utsträckning, hvari densamma i förslaget förekommer, och på grund jemväl deraf tillstyrktes, att denna § mätte utgå eller att åtminstone förevisningsskyldigheten inskränktes till det fall, då densamma efter tysk vaxelrätt förefinnes, vid hvilket förhållande §:n kunde affattas i öfverensstämmelse med 24 art. 2 mom. i tyska vexellagen.

Derjemte erinrades, att en sådan tidsbestämmelse, som "i god tid" före en viss dag, icke lämpligen kunde utgöra en fatalietid, hvars försunmande skulle medföra vaxelrättens förlust.

§ 19.

Med erforderlig tydlighet vore ej utmärkt att, i de fall då annan uppvisningstid än den i §:n bestämda finnes i vaxeln utsatt, försummelse att förevisa vaxeln och protestera inom den i vaxeln utsatta tiden medförde förlust af vaxelrätten.

Justitierådet Wedberg ansåg att det borde tydligare utmärkas,

att stadgandena i mom. 2 och 3 afsågo endast vaxel, som lydde på betalning viss tid efter uppvisandet.

§ 20.

För den händelse att, på sätt här nedan vid 45—47 §§ komme att hemställas, notifikationsskyldighet vid protest för bristande betalning icke skulle ega rum, saknades skäl att stadga denna skyldighet vid protest för uteblifvet godkännande, helst i sistnämnda fall dylik skyldighet ej heller förefunnes enligt tyska vexellagen.

I följd häraf tillstyrktes, att ifrågavarande § 20 måtte uteslutas.

§ 21.

För så vidt något hinder ej mötte att låta stadgandet om trassatens rätt till 24 timmars betänketid vid fråga om vaxels godkännande tillämpas äfven på sigt-vexlar, der vaxelinnehafvaren, i stället för att yrka betalning genast, endast fordrar vaxelns godkännande, lemnades §:n utan anmärkning, — men om, i likhet med hvad i de vid förslaget fogade motiverna antagits, stadgandet ej skulle gälla om nyssnämnda slags vaxlar, borde sådant till undvikande af missförstånd särskildt utmärkas.

Justitierådet Hernmarck yttrade: I sammanhang med föreskrift om sättet och formen för godkännande af vaxel är i 21 § af gällande vexellag stadgad, att om vaxel är stäld att betalas viss tid efter uppvisandet, skall ock dagen utsättas, å hvilken godkännandet sker. Något dylikt stadgande förekommer ej i utkastet, antagligen emedan det ansetts obehöfligt på grund deraf att i § 19, som hufvudsakligen handlar om tiden för eftersigts-vaxels uppvisande till godkännande och påföljden för försummelse i detta afseende, inskjutits en så lydande bestämmelse: »Kan dateradt godkännande icke erhållas, skall vaxeln före uppvisningstidens utgång protesteras». Härigenom är dock icke med den tydlighet, som bör utmärka ett lagbud, förklaradt, att utsättande af datum i godkännande å eftersigt-vaxel är ett åliggande för godkännaren; och då utkastets 5:te kapitel, till hvilket § 21, men ej § 19 hörer, just har till föremål att bestämma ej mindre trassatens skyldigheter i fråga om *vaxels godkännande*, än äfven innehållet och formen för en giltig accept, auser jag att — till förekommande af hvarje tvekan om utkastets mening i förevarande afseende samt jemväl ur den synpunkten, att för vinnande af reda och klarhet i uppställningen det är af vigt att i hvarje kapitel af lagen sammanföras alla de rättsregler, som äro hänförliga till det i kapitlet enligt dess rubrik behandlade ämne — i utkastets § 21 bör införas en föreskrift

motsvarande den, som, efter hvad ofvan sagdt är, innehålles i gällande vexellags 21 §.

§ 22.

Ur teoretisk synpunkt låte sig svårigen försvaras, att en påskrift, som innefattade vägradt godkännande af en vaxel, förklarades vara att anse lika med ett gifvet godkännande. Detta skulle dock blifva följden af förslaget stadgande, att tillägg, som *upphäfva* ett godkännande, skola anses såsom oskrifna, och betydelsen af en påskrift sådan som till exempel »godkännes ej» skulle enligt nämnda stadgande blifva motsatsen till den, som orden innebära.

Äfvenledes torde det föreslagna stadgandet att tillägg, som *inskränka* eller på annat sätt *förändra* ett godkännande, derest de ej blifvit tecknade under den för uteblifvet godkännande verkställda protest eller under annan notariel förrättning, skola anses såsom oskrifna, vara mindre väl förenligt icke blott med grunderna för svensk lagstiftning angående aftal och deras afslutande, utan äfven med de i allmänhet inom handelsrätten uppställda principer.

Redan på dessa skäl kunde införandet i vår vaxelrätt af de i denna § föreslagna bestämmelserna angående betydelsen af tillägg, hvilka upphäfva, inskränka eller på annat sätt förändra godkännandet, icke annat än afstyrkas. Men dertill komme, att införandet af de ifrågasatta bestämmelserna i praktiskt afseende skulle komma att medföra ej ringa olägenheter, i det nemligen vaxlar i Sverige vunnit en vidsträckt användning icke blott mellan köpmän, utan äfven af öfrige samhällsmedlemmar, samt ett stadgande, hvilket för allmänna rättsuppfattningen i Sverige sannolikt skulle under en längre tid förblifva mer eller mindre främmande, lätteligen kunde missbrukas till föröfvande af bedrägerier utaf hvarjehanda slag.

Anmärkningsvärdt vore ock, att förslag i samma syfte, som ifrågasvarande bestämmelser i utkastet afse, blifvit under öfverläggningarne angående tyska vaxellagen framställda, men efter vidlyftiga förhandlingar förkastats.

På grund deraf och då någon förändring af nu gällande vaxellags stadgande rörande betydelsen och verkan af ofullständigt godkännande hittills icke visat sig vara af behovet påkallad, tillstyrktes att i stället för ifrågasvarande § måtte införas 24 § i gällande lag.

§ 25.

Derest den vid 22 § framställda anmärkning godkändes, borde förevarande § omskrivas i öfverensstämmelse med 28 § i nu gällande

vexellag, dock med iakttagande att framför ordet "fordra" infördes orden »med vexelrätt».

§ 29.

Att i denna § särskildt uttala, att regress-sökande, för att ega befogenhet att kräva betalning, skall innehafva vexeln med behörig åtkomst, syntes obehöfligt och endast föranledande till oriktig tolkning af öfriga stadganden i vexellagen, der ett dylikt vilkor förutsattes utan att vara uttryckligen uttaladt.

Justitieråden Hernmarck och Östergren ansågo att jemväl borde erinras, att då det i 1 mom. af denna § talas icke om något särskildt sätt för vexels infriande utan om vilkoren för betalning af vaxel i visst fall, syntes de i sista mom. af §:n begagnade orden "på ofvan-nämnda sätt" böra utbytas mot andra, lämpligare.

§ 30.

I öfverensstämmelse med hvad som yttrats vid 20 § hemställes, att senare momentet i denna § måtte utgå.

Justitierådet Hernmarck anförde: Det synes ligga en inkonsequens deri, att då i fråga om rättigheten till säkerhetsregress uti § 29 hänvisas till §§ 25 och 26, deremot i § 30 åberopas utom nyssnämnda två §§ äfven § 27, hvarför jag hemställer, att hänvisningen i begge ifrågavarande §§ måtte blifva lika (jfr 31 och 33 §§ svenska vexellagen).

§ 37.

Justitierådet Hernmarck yttrade: Så väl af 41 § i gällande svenska vexellag, som ock af motsvarande stadgande i tyska vexellagen, nemligen art. 38, framgår, att vexelinnehafvarens skyldighet att mottaga betalning af en del af vexelsumman inträder först efter förfallotiden, hvilket äfven är meningen med utkastet, såsom af motiven (sid. 44) inhemtas. Ordalagen i § 37 utesluta dock icke den tolkning, att nämnda skyldighet skulle förefinnas redan före förfallotiden, hvarför det synes nödigt att, till förekommande af misstyding, i ifrågavarande § efter orden »må ej» införa »efter förfallotiden».

§ 39.

Genom rättigheten för godkännare att på vexelinnehafvarens kostnad och äfventyr låta, utan underrättelse till honom, nedsätta vexelsumman, vare sig hos offentlig myndighet eller i säker bankinrättning, kunde vexelinnehafvaren tillskyndas obehörig kostnad och omgång.

En sådan rättighet öfverensstämde icke med de allmänna reglerna inom privaträtten i fråga om betalning af gäld. Dessutom saknades i Sverige sådan myndighet, som vore behörig att emottaga dylika deposita, och förslaget anvisade ej huruledes bankinrättnings säkerhet skulle prövas och afgöras. Paragrafen syntes därför böra utgå.

§ 40.

Enär meningen i första momentets första punkt med orden: Innehafvare af vaxel vare berättigad att vid förfallotiden *fordra* dess inlösen, så framt *han visar sin åtkomst genom vaxelns text*, torde vara oriktigt uttryckt, samt bestämningen i momentets senare punkt rörande verkan deraf att den, som inlöser vaxel, ej handlar i god tro eller förfar med grof värdslöshet, icke tillhörde vaxellagen, tillstyrktes, att första momentet måtte omskrivas med ledning af 1 och 3 punkterna i 42 § af gällande vaxellag; och som den vidsträcktare skadeersättnings skyldighet, som enligt senare momentet skulle drabba godkännare, hvilken före förfalldagen inlöste vaxel, icke stode väl tillsammans med den i 10 § godkännare gifna rätt att före förfalldagen genom öfverlåtelse förvärfva vaxeln, ansågs detta senare moment böra uteslutas.

§ 41.

Af ordalagen i sista punkten af denna § vore man berättigad antaga, att 29 § skulle stadga något särskildt sätt för vaxels inlösande och handla om ordningen för anställande af rättegång om sådant inlösande; men då så icke vore förhållandet, ansågs punkten böra omskrivas på sådant sätt, att deraf meningen med uttrycket »i öfverensstämmelse med § 29» klart framginge, hvarvid uppställningen i 43 § af gällande lag lämpligen kunde följas.

§ 42.

Lika litet som något uttryckligt stadgande angående verkan af en uppmaning att icke protestera hittills visat sig vara behöfligt, torde upptagandet i lagen af ett dylikt stadgande vara af behovet påkalladt. Hvad särskildt angår frågan, huruvida det kunde vara erforderligt att i lagen bestämma om en slik uppmanings verkan på notifikations skyldigheten, derest sådan varder föreskrifven, så vore denna fråga naturligtvis beroende på den lydelse § 45 komme att få. Med den lydelse sistnämnde § i utkastet hade vore det klart, att om den, som erhållit uppmaning att ej protestera, stälde sig uppmaningen till efterrättelse, så hade han ingenting att fullgöra enligt § 45, men att, om han, oak-

tadt uppmaningen, protesterade, den i § 45 ovilkorligt stadgade notifikationsskyldighet måste af honom fullgöras. Äfven om notifikationskyldighet föreskrefves, på sätt i § 45 skett, skulle den i förevarande § derom intagna bestämmelse vara öfverflödig.

§§ 45—47.

I det af Lagberedningen afgifna förslaget till lag för inrikes och utrikes vaxlar var i 42 § upptaget ett stadgande, att innehafvare af en för bristande betalning protesterad vaxel skulle med första post, som afgick efter den dag protesten skedde eller, der post ej gick, annorledes utan dröjsmål skriftligen gifva den, som vaxeln till honom öfverlåtitt, underrättelse att betalning ej blifvit erlagd; att hvarje öfverlåtare, som erhållit dylik underrättelse var skyldig att derefter likaledes skriftligen underrätta den honom närmast föregående vaxelgäldenären, samt att den, som uraktlät att i sin ordning lemna sådan underrättelse, skulle svara till skadan. Vid förslaget föredragning inför Konungen i Statsrådet den 22 April 1851 yttrades af Justitiestatsministern:

”Beträffande den i 42 § stadgade skyldigheten att man ifrån man underrätta närmast föregående vaxelgäldenär om vaxelns uteblifna betalning, så enär ett underlätet fullgörande af denna skyldighet ändock icke skulle kunna hindra vaxelns innehafvare att om betalningen hålla sig till hvilken af gäldenärerna han behagade, samt vid sådant förhållande fördelen af berörda stadgande enligt hvad sakkunnige personer intygat icke skulle kunna anses uppväga olägenheterna af den mängd skadestandsprocesser, som deraf kunde föranledas, särdeles med hänseende till svårigheten att i hvarje fall kunna styrka att den med posten afsända underrättelsen till rätter man framkommit, synes hela detta stadgande desto hellre böra utgå, som det, så snart den så kallade hoppande regressen medgifves, rätteligen måste öfverlemnas åt vaxelgäldenärens egen omtanka att göra sig förvissad om vaxelns öde, eller genom anvisad nödfallsadress skydda sig mot äfventyret af ett oföväntadt kraf i återgångsväg”. På dessa grunder blef ur 1851 års vaxellag stadgandena om notifikationsskyldighet uteslutna, och under den tid af närmare tre decennier, som denna lag haft gällande kraft, har, så vidt erfaras kunnat, någon olägenhet utaf saknaden af lagstadgad notifikationsskyldighet icke varit i Sverige förspord.

Vid sådant förhållande och då hvad Justitiestatsministern i berörda hänseende andragit syntes fortfarande ega giltighet samt något här i Sverige allmänt lämpligt sätt att ådagalägga notifikationens fullgö-

rande ej vore anvisadt, tillstyrktes, att §§ 45—47 måtte ur förslaget utgå.

§ 49.

Justitieråden Hernmarck, Östergren och Wedberg ansågo, att 2 mom. af denna § borde så uppställas att det blefve tydligt, att med ordet »vexelgäldenär» ej afsågs godkännaren.

§ 53.

Justitierådet Wedberg yttrade: Då föreskrifter angående det sätt, hvarpå fordran på grund af regressanspråk kan uttagas, ej höra till vaxelrätten, hemställer jag att denna § måtte utgå.

§ 56.

Derest den vid 18 § framställda anmärkning blefve godkänd, borde i denna § orden »eller om vaxeln är domicilierad, till någon å uppvisningsorten» uteslutas.

§ 57.

Då af §:ns redaktion icke med tillräcklig tydlighet framginge hvad som med godkännande till heder betecknades eller att, innan dylikt godkännande mottages, protest för uteblifvet godkännande borde hafva skett, tillstyrktes, att §:ns första punkt måtte omskrivas i närmare likhet med 50 § i nu gällande vaxellag.

§ 67.

Justitieråden Hernmarck och Wedberg hemstälde, att §:n måtte omskrivas så, att den komme att tydligt uttrycka meningen att den, som efter öfverlåtelse vore innehafvare af vaxel, egde att med begäran om duplett vända sig så väl till vaxelgifvaren som till sin närmaste föregångare.

§ 74.

Till förekommande af tvekan, när, i de fall som i §:n afses, vaxel-innehafvarens rätt att erhålla nytt vaxelbref eller betalning inträdt, torde orden »blifvit kungjord» böra utbytas mot meningen »blifvit så kungjord, som särskildt är stadgadt».

§ 75.

Då för vaxelrättens bibehållande genom protest i anledning af vaxelns förlust blifvit såsom vilkor uppställda tidsbestämmelser, hvilka

i lagen ej kunnat närmare angifvas än med uttrycken »oförtöfvadt» och »utan dröjsmål», syntes det ifrågasatta stadgandet, hvilket, såsom motiven utvisa, hemtats från en vexellagstiftning, byggd på ett annat system än det i utkastet följda, komma att i tillämpningen föranleda så många rättstvister, att dess införande i vexellagen antagligen skulle medföra olägenheter vida öfverstigande de fördelar, som dermed kunde vara förenade. Vid sådant förhållande tillstyrktes, att §:n måtte utgå.

§ 77.

Sista meningen i denna § syntes påkalla omskrifning till förtydligande af hvad dermed åsyftades, eller att om vaxel, som vore betalbar vid uppvisandet, blifvit förevisad tidigare, än den i 19 och 32 §§ stadgade sista tid, preskriptionstiden skulle räknas från uppvisningsdagen.

§ 79.

I slutet af §:n torde böra bestämdt uttalas, att med gäldenärs bo afses hans till konkurs afträdda bo.

§ 80.

Att jemte stämning och bevakning i gäldenärs till borgenärer afträdda bo upptaga den s. k. litis denunciatio såsom ett särskildt sätt för afbrytande af vaxels preskription syntes ej väl stå tillsammans med stadgandena i den svenska civilprocessen.

Icke heller vore det med vexellagens fordran på en betryggande form för de handlingar, hvilka för bevarande af vaxelrätt äro föreskrifna, öfverensstämmande att medgifva det preskription af vaxelfordran kan mot godkännare afbrytas blott genom att underrätta godkännaren om att talan blifvit genom stämning anhängiggjord.

Med afseende härå tillstyrktes, att första stycket i denna § måtte omskrifvas, så att deri upptoges endast stämning och bevakning i gäldenärs till borgenärer afträdda bo såsom sätt för afbrytande af vaxels preskription.

§ 83.

Då meningen i denna § torde vara, att, der vaxelprotest skall ske mot flera personer i fråga om ett anspråk på grund af vaxelrätt, blott ett protokoll deröfver är erforderligt, men denna mening icke otvetydigt framginge af den använda redaktionen, ansågs att §:n, om den funnes nödig, borde omskrifvas.

§ 89.

Uti 74 § af gällande vexellag föreskrifves, att, derest den, mot hvilken protesteras skall, ej anträffas, protesten skall verkställas vid hans bostad. Då ett stadgande kan vara nödigt huru förfaras skall för det fall att, fastän gäldenärens affärslokal eller bostad är känd, tillträde dertill likväl ej kan i och för protestens verkställande beredas, tillstyrktes att bristen härutinnan måtte medelst ett tillägg till förevarande § afhjelpas.

§ 92.

Enär den i denna § medgifna suspensiva verkan af så kallad vis major torde böra vara inskränkt till endast de fall, då utomordentliga tilldragelser inträffa, men genom bibehållande af orden »afbrott i den offentliga samfärdseln» icke blott ringa rubbningar i samfärdsmedlens ostörda bruk utan äfven temligen vanliga ofall kunde hänföras under de tilldragelser, hvilka skulle medföra en dylik verkan, tillstyrktes att de nyssanförda orden måtte ur §:n uteslutas.

Justitierådet Wedberg yttrade: Äfven om det vid detta lagstiftningsarbete, mera än vid andra dylika, skulle anses nödigt att taga i betraktande hvad verkan må tilläggas tilldragelser, så utomordentliga och sällsynta, som de i denna § afsedda, anser jag att åt desamma, i syftning att berättiga till undantag från lagens föreskrifter, ej bör gifvas större betydelse, än i andra lagar af privaträttslig natur, der äfven rättigheter äro beroende på ett noggrant iakttagande af vissa former eller fatalietider, utan att något »laga förfall» kan åberopas till ursäkt för hvad derutinnan blifvit försummadt. Derföre och då, i allt fall, den som förlorat rätt till återgångstalan enligt vexellag likväl har sig öppet att i vanlig rättegång utsöka sin fordran hos vexelgäldenär, som enligt 93 § finnes böra densamma gälda, tillstyrker jag att förevarande § måtte utelemnas.

§ 93.

I afseende å innehållet af denna § anmärktes:

att det vore tvifvelaktigt huruvida första momentet i §:n skulle, på sätt i motiverna blifvit antydt, komma att vid tillämpningen gifvas den betydelse, att vexelinnehafvaren skulle i trots af preskriptionen kunna göra något fordringsanspråk gällande på grund af de rättsförhållanden, som legat till grund för det ingångna vexelslutet;

att den i §:n uppställda skilnaden mellan verkningarne af vexels preskription och dess prejudicering ej vore, i fråga om rättigheten att i vanlig civil rättegångsväg söka ersättning för den skada vexelinne-

hafvaren genom vaxelrättens förlust lidit, grundad på någon i förhållanden natur liggande olikhet emellan de båda fallen;

att det icke syntes vara riktigt, att såsom en allmängiltig regel förklara att en prejudicerad vaxel vore jemngod med ett skuldebref;

att i allmänhet gällande bevisningsregler borde iakttagas vid fördelningen af bevisningsskyldigheten emellan vaxelinnehafvaren och den, emot hvilken han rigtade sin talan, och att giltiga grunder ej funnos att i förevarande fall åtnöja sig med ringare grad af visshet än eljest erfordrades; samt

att skäl saknades, att i afseende å ifrågavarande betalningsskyldighet uppställa någon skilnad emellan vaxelgifvaren och i visst fall godkännaren, å ena sidan, samt öfriga vaxelgäldenärer, å den andra.

Den föreslagna §:n syntes därför icke vara att föredraga framför 96 § i nu gällande vaxellag och tillstyrktes därför att stadgandena i sistnämnda § måtte bibehållas.

Justitierådet Wretman yttrade: Då uppställningen af stadgandena i denna § är sådan, att antagas kunde det en innehafvare af en efter vaxellag preskriberad vaxel skulle vara förhindrad att göra något fordringsanspråk gällande på grund af de rättsförhållanden, som legat till grund för det ingångna vaxelaftalet, och den i §:n uppställda skilnaden emellan verkningarne af vaxels preskription och dess prejudicing i afseende å rättigheten att i vanlig civil rättegångsväg söka ersättning för den skada vaxelinnehafvaren genom vaxelrättens förlust lidit icke synes grundad på någon i förhållanden natur liggande olikhet emellan de båda fallen, hemställer jag att §:n bör i sådan syftning omredigeras.

§ 95.

Enligt § 67 skulle det åligga vaxelgifvare att, der sådant fordras, utgifva vaxeln i flera exemplar och från detta stadgande är i förevarande § 95 undantag icke gjordt för den, som utgifver egen vaxel. Då likväl utställaren af sådan vaxel för densamma häftar såsom godkännare samt detta förhållande i och för sig icke, såsom i motiven antages, kan anses utsluta behovet af en uttrycklig föreskrift, att den allmänna regeln om utfärdande af vaxel i flera exemplar ej är tillämplig i fråga om egna vaxlar, tillstyrktes, att en sådan föreskrift måtte varda införd.

Enär föreskrift angående tiden då den nya vaxellagen skall träda i kraft blifvit intagen i förslaget till promulgationslag, erinrades att det i utkastet till vaxellagen upptagna öfvergående stadgandet kunde utslutas.

I öfrigt anmärktes, att i den mån de nuggjorda framställningarne godkändes, borde ändringar ske i paragrafföljden, och jemväl iakttagas vid de på särskilda ställen förekommande hänvisningar till andra §§.

Slutligen fästades uppmärksamheten derpå att användandet i svensk lag af latinska uttryck hemtade från rättsvetenskapen näppeligen kunde hädanefter blifva mindre otjenligt än det hittills funnits vara; att utkastet nyttjar onödigtvis en mängd för det vårdade lag-språket främmande ord, såsom »fyllsgöra», »vexelrättlig», »sigt», »notifikation», »indossament», »kopia», »domicilierad» med flera, och understundom använder för språket främmande ordställningar, såsom bland annat »upptaga protest», den som »protesthandlingen verkställer» understundom begagnar svenska ord i oriktig betydelse, såsom t. ex. ordet rättegångshandling i betydelsen af förhandling inför rätta; samt att gällande vexellags stadganden ofta omskrifvits utan att någon ändring af meningen varit åsyftad eller tankens uttryck vunnit i klarhet eller språkriktighet.

2:o).

Förslag till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, så lydande:

Förslag

till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall:

1 §.

Den vexellag, som nu gillad och antagen är, så ock hvad här nedan stadgas, skall gälla från den 1 Januari 18⁸⁰ för alla vextrar, som derefter utgifvas.

2 §.

Genom nya lagen upphäfves Vexellagen den 23 Augusti 1851, tillika med 21 § i Förordningen den 10 Augusti 1877 om nya Utsökningens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall.

3 §.

Angående förfarandet då vextr förkommit förordnas som följer:

Har vextr förkommit, ege den, som vextrn förlorat, hos Rätten i betalningsorten göra ansökan om vextrns dödande, och inlemne då afskrift af samma vextr, eller sådan uppgift om dess innehåll, som Rätten pröfvar nödig för vextrns säkra igenkännande. Viser sökanden

sannolik anledning att vexeln verkligen förkommit; varde offentlig stämning af Rätten utfärdad och å dess dörr anslagen, så ock tre gånger, minst fjorton dagar emellan hvarje gång, i allmänna tidningarne införd, hvarigenom innehafvare af vexeln kallas att den vid Rätten uppvisa inom år och dag sedan stämningen i tidningarna sist infördes, om vexeln då var förfallen, men eljest inom år och dag från förfallotiden. Varder ej vexeln inom föreskrifven tid uppvist, och fullföljes derefter ansökningen; gifve Rätten utslag, hvarigenom vexeln dödas.

4 §.

I fråga om verkställande af protest stadgas:

Protest må verkställas, förutom af Notarius Publicus, på sätt i 81 § nya Vexellagen stadgas, i stad af magistratsperson och å landet af kronofogde eller länsman i orten eller af magistratsperson från närmaste stad; och skall dervid ojäfvigt och skrifkunnigt vittne närvara.

Protokoll, i hvilket protest blifvit införd, skall ock af vittnet underskrifvas.

5 §.

Om laga domstol och rättegång i vexelmål gälla följande stadganden:

1. Domstol i vexelmål vare Rådstufvurätt i den stad, der svaranden bor eller anträffas, men, om han å landet bor eller anträffas, Rådstufvurätten i närmaste stad derintill.

2. Vexelinnehafvare må för hela sin fordran stämma en af vaxelgäldenärerna, och stånde det i hans fria val hvilken af dem han först stämma vill.

3. Stämning i vexelnål skall, der sökanden det äskar, meddelas till samma dag, som den sökes, om Rätten då sitter och svaranden är så till hands, att han kan före rättegångstimmas slut sig infinna.

4. Pröfvar Rätten sökandens påstående vara af den beskaffenhet att det genast bifallas må; döme då till betalning och förordne tillika att, i brist deraf, utnätning strax ske må; dock skall för inrikes vaxel, som blifvit för bristande betalning protesterad, utnätning mot vaxelgifvaren eller öfverlätare ej verkställas förr än tre dagar förflutit från det han bevisligen blifvit krafad.

5. Är målet af den beskaffenhet, att det ej kan å första rättegångsdagen afgöras; då må Rätten, der käranden det äskar och omständigheterna pröfvas dertill föranleda, ålägga svaranden att nedsätta penningar i allmänt ränteri eller ställa antaglig pant eller borgen samt förbjuda honom att, der sådant ej fullgöres, resa från orten före sakens

slut, vid det äfventyr, som för öfverträdande af reseförbud är i 153 § Utsökningslagen stadgad.

6. Dom i vexelmål gånge, der den vinnande det äskar, i verkställighet genom utmätning och det utmättas försäljning ändå att ändring i domen sökes; vare dock den, som vunnit, skyldig att ställa pant eller borgen för hvad honom tilldömdt blifvit, der han, innan domen vunnit laga kraft, det lyfta vill.

7. Vexelgäldenär ege begagna endast sådana jäf eller invändningar, som äro grundade på vaxelns beskaffenhet och i sjelfva vaxelrätten, eller till hvilka han kan vara befogad på grund af sitt omedelbara förhållande till käranden.

8. Beropar sig någon på utländsk lag eller sedvana och vill han att afseende derå fästas skall; vare han skyldig att sin uppgift styrka, der den ej af vederparten medgifves.

Högsta Domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

In fidem

E. Adlersträhle.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementensärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms slott
den 31 December 1879,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Statsministern Friherre DE GEER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
Statsråden: ALMQVIST,
Herr THYSELIUS,
LOVÉN,
Friherre VON OTTER,
FORSSELL,
ROSENSVÄRD,
VON STEYERN,
MALMSTRÖM.
Justitieråden: ÖSTERGREN,
WEDBERG.

Chefen för Justitiedepartementet, Statsrådet Almqvist anförde i underdånighet:

»Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 9 Maj 1876 anhållit att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för utarbetande af en fullständig handelslag för Sverige äfvensom egna nödig omsorg deråt att öfverensstämmelse, så vidt ske kunde, med motsvarande Norsk och Dansk lagstiftning dervid åstadkommes, så har, enär vexellagen ansågs såsom det ämne, hvarmed början lämpligen borde vid ett sådant lagstiftningsarbete göras, Kongl. Maj:t den 26 Januari 1877 tillsatt en komité med uppdrag att utarbeta förslag till vexellag; så vidt möjligt öfverensstämmande med de lagförslag angående samma ämne, som samtidigt kunde blifva uppgjorda af komitéer i Norge och Danmark.

Efter det de svenske komiterade till gemensamma öfverläggningar sammanträdte med de för Norge och Danmark utsedde, har ett förslag till vexellag af lika innehåll för alla tre rikena blifvit af dem utarbetadt, hvilket jemte ett inom Justitiedepartementet upprättadt förslag till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall, öfverlemnades till Högsta Domstolens yttrande genom Eders Kongl. Maj:ts beslut den 12 Juli 1878.»

Efter redogörelse för innehållet af berörda två förslag samt för det utlåtande, som Högsta Domstolen deröfver afgifvit, yttrade föredraganden vidare:

»Till största delen har jag funnit de i Högsta Domstolen framställda anmärkningar mot vexellagsförslaget böra iakttagas, men likväl i en hufvudsaklig punkt, nemligen den som angår den så kallade notificationsskyldigheten, ansett hvad Högsta Domstolen yttrat icke föranleda ändring i förslaget. Emot nämnda skyldighets bibehållande har af Högsta Domstolen blifvit framhållet, dels att, på sätt redan mot det af äldre Lag-Beredningen afgifna förslaget till vexellag, i hvilket förslag notificationsskyldigheten var upptagen, blifvit anmärkt, fördelen af stadgandet derom icke skulle kunna anses uppväga olägenheterna af den mängd skadestandsprocesser, som deraf kunde föränledas, samt att man, så snart den så kallade hoppande regressen medgåfves, rätteligen måste öfverlemna åt vexelgäldenärens egen omtanka att göra sig förvissad om vaxels öde, dels ock att, sedan på dessa skäl notificationsskyldigheten blifvit ur 1851 års vexellag utesluten, någon olägenhet af saknaden af lagstadgad notificationsskyldighet icke varit i Sverige förspord. Men häremot synes kunna erinras, att — om man bortser från den franska vaxelrätten, för hvilken i följd af dess korta regresstider något behof af notification icke kan uppkomma, — skyldigheten att notificera finnes stadgad i alla öfriga länders vexellag-lagstiftning med undantag af Sveriges och Finlands. Då sålunda notificationsskyldigheten torde kunna betraktas såsom ingående i allmän europeisk vaxelrätt och det icke heller under de förhandlingar, hvilka i senare tider framkallats af sträfvandena att åstadkomma åtminstone förarbeten till en för alla civiliserade länder likartad vexellagstiftning, från något håll uttalats önskan om notificationsskyldighetens borttagande, synes föreskrift derom icke böra längre saknas i svenska vexellagen likasom man icke torde kunna vänta, att Norge och Danmark, der notificationsskyldigheten för närvarande finnes stadgad i vida strängare form, än i förslaget blifvit ifrågasatt, skola befinnas villiga att helt och hållet borttaga denna skyldighet. I den form stadgandet i förslaget förekommer hafva för öfrigt påföljderna af försummelse i fråga om notifi-

cationsskyldighetens iakttagande blifvit inskränkta till dels förlust vid återgångstalan af godtgörelse för kostnader jemte förlust af ränta som eljest skulle tillkomma regressökanden, dels till ersättning för den genom försummelser förorsakade skada.

Derjemte innehåller förslaget — härli olika med den äldre Lag-Beredningens förslag i ämnet — att notificationsskyldigheten skall anses vara fullgjord allenast bref med underrättelse till vederbörande vaxelgäldenär blifvit å posten inlemnadt. Då härtill kommer att förslaget uppställer den presumption att bref afsändt till en föregående vaxelgäldenär antages innehålla föreskrifven notification intill dess motsatsen blifver bevisad, tror jag icke, att berörda skyldighets iakttagande skall kunna anses blifva för vaxelrörelsen betungande. Med den så kallade hoppande regressen synes notificationsskyldigheten enligt hvad andra lands exempel gifva vid handen utan svårighet låta sig förena, och icke heller lærer erfarenheten från de land, i hvilkas lagstiftning notificationsskyldigheten under förslaget form redan finnes införd, tala därför att skadeståndsprocessernas antal skulle genom dylika stadganden komma att i någon nämnvärd grad ökas.

Tages derjemte i betraktande, att den föreslagna skyldigheten, om den ock skulle för dem, hvilka drifva vaxelrörelse i större skala, komma att medföra i någon mån ökad besvär, likväl torde få anses för den mindre affärsman blifva bestämdt gagnande; att saknaden af en dylik skyldighet i fråga om inländska vaxlar visat sig hafva föranledt dertill att nödvändigheten af notificationens iakttagande vid utrikes vaxlar blifvit af svenska affärsmän förbisedd och förlust dy-medelst dem tillskyndad, samt att enligt hvad upplyst blifvit notificationen redan ofta hos oss frivilligt iakttages, har jag stannat i den mening att notificationsskyldigheten bör i förslaget qvarstå.

I fråga om den i 18 § af förslaget upptagna skyldigheten att till godkännande uppvisa domicilierade vaxlar är af Högsta Domstolen anmärkt, bland annat, att då denna ovilkorliga förevisningspligt icke stadgas i gällande vaxellag och någon olägenhet af bristen på ett dylikt stadgande i Sverige icke visat sig, det vid sådant förhållande syntes betänkligt att för vaxelrörelsen föreskrifva en ny formalitet med det stränga äfventyret af vaxelrättens förlust, hvadan Högsta Domstolen tillstyrkte att denna § måtte utgå eller åtminstone förevisningspligten inskränkas till de fall att vaxelgifvaren i vaxeln föreskrifvit dess uppvisande.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anmärkt har vidtagits den förändring i förslaget, att förenämnda förevisningsskyldighet blifvit inskränkt till sådana domicilierade vaxlar, i hvilka vaxelgifvaren ej ut-

satt af hvem betalning bör å den andra orten erläggas. Med denna inskränkning synes mig det ifrågasatta stadgandet icke böra möta någon betänklighet, då detsamma icke föreskrifver något annat än hvad vaxelinnehafvaren ändock skulle vara nödsakad iakttaga, så vida han ej, i saknad af kännedom om hvilken å förfalldagen bör tillhandahålla liqvid, skall å nämnda dag blifva inskränkt till afgifvande af en så kallad protest i vädret. Äfven torde det stadgande jag, såsom nyss nämndes, ansett böra i förslaget införas, bättre stå i öfverensstämmelse med den strängt formela karakteren hos vaxellagen, än den af Högsta Domstolen ifrågasatta föreskriften att på vaxelgifvarens godtfinnande skulle bero, huruvida ifrågavarande formalitet skall iakttagas eller icke.

Med godkännande af hvad Högsta Domstolen anmärkt mot den i 22 § af förslaget intagna bestämmelsen att tillägg som upphäfva, inskränka eller på annat sätt förändra godkännandet, och icke hafva stöd i vaxellagen, skola anses såsom oskrifna, derest de icke blifvit gjorda under iakttagande af den form, som i samma § blifvit föreskrifven, har jag funnit stadgandet böra erhålla den förändrade lydelse, att godkännande väl må inskränkas till en del af vaxelsumman, men att andra inskränkingar och vilkor skola vara utan verkan. Då härigenom ej mindre den föreskrift, hvaremot Högsta Domstolens anmärkning i främsta rummet var riktad eller att en förvägrad accept skulle kunna likställas med en gifven, blifvit borttaget, än ock det partiella eller till en del af vaxelsumman inskränkta godkännandet, hvilket torde vara den enda mera allmänt förekommande inskränkning, som i den vanliga vaxelrörelsen plägar tillfogas ett godkännande, blifvit skyddadt, synes stadgandet i sådan form kunna godkännas. Ty något praktiskt behof att skydda andra villkorliga eller med inskränkingar tecknade accepter, än det partiella godkännandet, kan icke antagas vara för handen, och det torde icke heller kunna nekas att med vaxels formela beskaffenhet är föga öfverensstämmande, att verkan af ett å vaxeln tecknadt godkännande skall göras beroende af omständigheter, hvilka för vaxeln såsom sådan äro mer eller mindre främmande, såsom t. ex. beskaffenheten af levererade varor, ankomsten af betäckning för vaxeln före förfalldagen o. s. v.

Med iakttagande af nu omnämnda jemte andra mindre väsentliga ändringar, hvartill jag fann anledning på grund af inom Högsta Domstolen framställda anmärkingar, till en del äfven afseende i förslaget begagnade uttryckssätt, blef inom Justitiedepartementet förslaget öfversedt och i öfverensstämmelse härmed jemkadt, hvilket reviderade förslag till vaxellag jag ansåg mig böra, innan detsamma för Eders

Kongl. Maj:t framlades, öfverlemna till Cheferna för Norska och Danska Justitiedepartementen; och sedan i anledning deraf de Norske och Danske komiterade jemte delegerade för Sverige åter sammanträdt till öfverläggning i ämnet samt blifvit ense om förslaget lydelse, hafva bemälda chefer tillkännagifvit att de godkände det sålunda reviderade förslaget och hvar för sig ännade tillstyrka dess framläggande till antagande af nationalrepresentationerna.

Nämnda *förslag till vexellag jemte förslag till förordning om nya vexellagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall*, emot hvilket sistnämnda förslag någon anmärkning inom Högsta Domstolen ej förekommit, får jag alltså nu för Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framlägga, med hemställan att Eders Kongl. Maj:t täcktes, enligt 87 § Regeringsformen till Riksdagens antagande öfverlemna omförmälda vid detta protokoll bilagda båda förslag, dock med det af den föreslagna Vexellagens innehåll och af de derom förda förhandlingarne emellan Sverige samt Danmark och Norge föranledda förbehåll, att författningarne ej skola blifva gällande i annat fall, än att med Vexellagsförslaget öfverensstämmande vexellagar varda i Norge och Danmark antagna.»

Justitieråden Östergren och Wedberg åberopade sina vid förslagens granskning hos Högsta Domstolen afgifne yttranden.

På tillstyrkan af Statsrådets öfriga ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande Departementschefen hemställt; och skulle till följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af det innehåll, som bilagan till detta protokoll under litt. A. utvisar.

Ex protocollo

C. P. Hagbergh.